

Jätekukko

20

Süstiä vuotta!

Jätekukon asiakaslehti kotitalouksille | 2021

YHTENEN JUTTU

KESTÄVÄMMÄT VALINNAT TEKEVÄT HYVÄÄ

s.4

s.6

Biojätteen lajittelu
voi jopa pienentää
jätemaksuja

s.11

Viisi vinkkiä
muovipakkausten
lajitteluun

s.14

Mikä maksaa
lajitteluasemilla?

Pääkirjoitus

Jätekukko täyttää tänä vuonna 20 vuotta

Jätekuon ensimmäisenä ja edelleen jatkavana toimitusjohtajana on mielenkiintoista muistella jätehuollon kehittymistä. Yhtiöön on liittynyt vuosien varrella uusia kuntia, ja omistajakuntien toimintatapojen ja määräysten yhdenmukaistaminen peräti neljän maakunnan alueella on vaatinut lukemattomia neuvotteluja. Olisikin vaikea kuvitella kustannustehokasta toimintaa, jos joka kunnassa olisi edelleen omat jätehuoltomääräyksensä, taksansa ja jätehuoltokäytäntönsä.

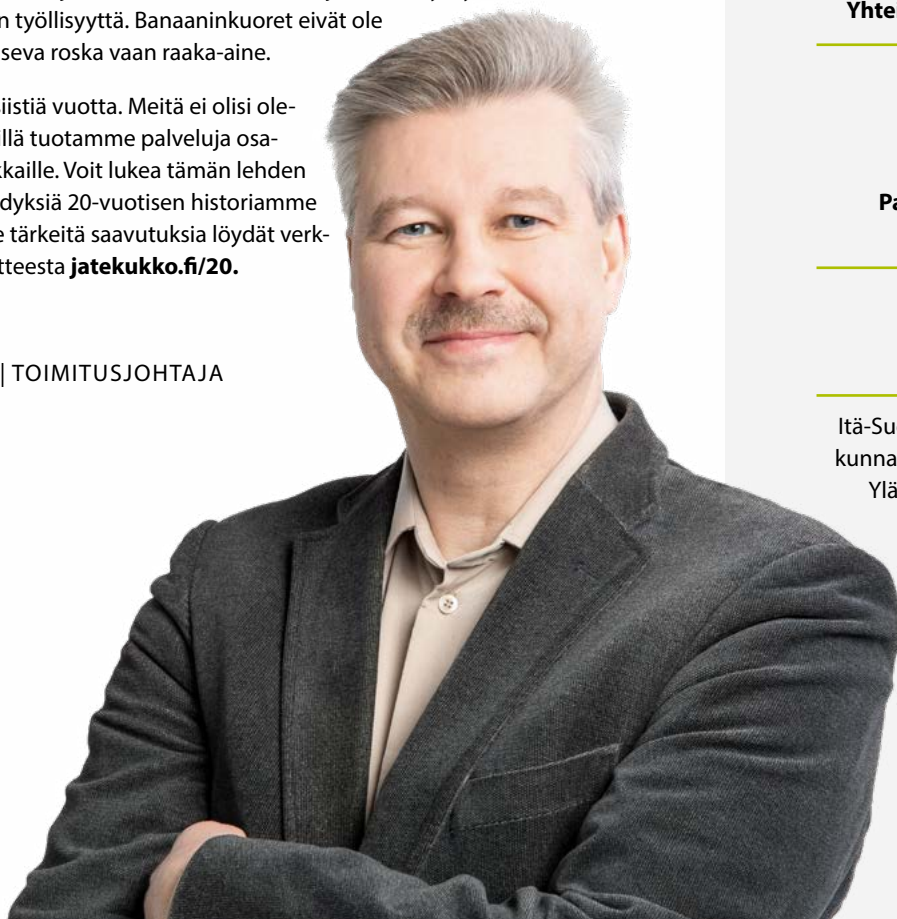
Alkuajan suurimpia ponnistuksia oli biojätteen erilliskeräyksen aloittaminen Kuopiossa ja Pieksämäellä kesällä 2003. Siitäpä pikkuhiljaa erilliskerättävät jakeet ovat lisääntyneet ja termit yhtenäistyneet niin omalla toiminta-alueella kuin valtakunnallisestikin. Kehitystarpeita löytyy lähinnä pakkausjätteiden erilliskeräyksen tuomisessa myös pienemmille taloyhtiöille sekä omakotitalojen biojätteen lajittelussa.

Jäteastioihin ja ekopisteille kuulumattomien jätteiden osalta kehitys lienee ollut vielä suurempi. Kumikengät olivat pakkovaruste, kun jätteet piti kipata kärrystä kaatopaikan luiskaan. Tänä päivänä kärryjen sisältö lajitellaan ystävällisen henkilökunnan avustuksella looseihin ja astioihin siisteillä asfalttipihoilla. Onpa Kuopion lajitteluasemalla mahdollista asioida jopa itsepalveluna, jos palveluajat eivät omaan aikatauluun sovi. Upeana lisänä Pieksämäen lajitteluasemalla päästään purkamaan kuormat katoksen alle vielä tämän vuoden loppuun mennessä.

Miten oma lajitteluni kerrostaloasukkaana on kehittynyt? 20 vuotta sitten lajittelin paperin ja kartongin. Oma jätehuolto oli lähinnä roskista eroon pääsemistä. Tänä päivänä lajittelukaapista löytyy astia energiahyödynnettävälle sekajätteelle, biokaasuntuotantoon menevälle biojätteelle sekä materiaalina hyödynnettäville metallille ja muovi-, kartonki- ja lasipakkauksille. Nykyään koen tekäväni lajittelun kautta ympäristöteon ja edesauttavani lukuisten jätehuoltoyritysten ja työntekijöiden työllisyyttä. Banaaninkuoret eivät ole enää pelkästään haiseva roska vaan raaka-aine.

Takanamme on 20 siistiä vuotta. Meitä ei olisi olemassa ilman teitä, sillä tuotamme palveluja osakaskuntiemme asukkaille. Voit lukea tämän lehden sivuilta pieniä välähdyksiä 20-vuotisen historiamme varrelta. Lisää meille tärkeitä saavutuksia löydät verkkosivuiltamme osoitteesta jatekukko.fi/20.

ARTO RYHÄNEN | TOIMITUSJOHTAJA
JÄTEKUKKO OY

Sisältö

Pääkirjoitus	2
Ajankohtaista	3
Kestävämät valinnat tekevät hyvää	4
Biojätteen lajittelu voi jopa pienentää jätemaksuja	6
Palaako porkkana?	7
Jätelailla kiritään kiinni kierrätystavoitteita	7
Kiitos kun lajittelet!	8
Usein kysyttyä	10
Lähetä muovi kierrokselle	10
5 vinkkiä muovipakkausten lajitteluun	11
Kaupassa paperipussiin hedelmä, kotona sen kuoret	12
Hurahda kompostointiin mökillä	13
Mikä maksaa lajitteluasemilla?	14
Automatiikka yleistyy lajitteluasemapalveluissa	15

Jätekuuko Oy on 15 kunnan omistama palveluyhtiö.
Tuotamme kaikki kiinteistön päivittäiseen jätehuoltoon liittyvät palvelut.
Yhteinen juttu on Jätekuuko Oy:n asiakaslehti.

Painos 140 000 kpl
Päätoimittaja Kati Malinen
Toimitus Mari Haikonen ja
 jäteneuvonnan yhteistyöryhmä
Painopaikka Punamusta Oy, Joensuu 2021
Taitto Avidly Oyj

Jätekuuko
www.jatekukko.fi
 Palvelunumero 017 368 0152

Itä-Suomen jäteneuvontayhteistyössä ovat mukana kunnalliset jäteyhtiöt Jätekuuko, Metsäsairila, Puhas, Ylä-Savon Jätehuolto ja Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi sekä jätettä energiaksi hyödyntävä Riikinvoima. Yhteistyössä jaamme tietoa jätehuollon palveluista, lajittelun tärkeydestä sekä autamme tekemään valintoja puhtaamman ympäristön puolesta. Tuotamme yhteistyössä Yhteinen juttu -asiakaslehteä ja vuosittain kotiin jaettavaa seinäkalenteria.

Ajankohtaista

VAARALLISET JÄTTEET JA PIENET SÄHKÖLAITTEET KERÄYSAUTOON KUOPIOSSA, MAANINGALLA JA PIEKSÄMÄELLÄ

Pysäkit ja aikataulut löydät tämän lehden takakannesta. Keräysauton lisäksi kodin vaarallisia jätteitä ja sähkölaitteita vastaanotetaan maksutta lajitteluasemille.

Pieksämäelle korvaavia palveluita rakentamisen ajaksi

Jätekuon ensimmäinen katettu lajitteluasema rakentuu Pieksämäellä nykyisen lajitteluaseman paikalle vielä tämän vuoden aikana. Rakentaminen on alkanut ja lajitteluasema suljettu. Rakentamisen aikana lähin lajitteluasema Suonenjoella palvelee jokaisena arkipäivänä. Lisäksi

vaarallisen jätteen ja pienten sähkölaitteiden keräysauto pysähtyy Pieksämäellä kahden viikon välein.

Päivittyvän tiedon korvaavista palveluista ja lajitteluaseman rakentamisesta löydät osoitteesta jatekukko.fi/pieksamaki.

Kasvattaja, kaipaako tukea ympäristökasvatukseen?

Pohjois-Savon alueellinen ympäristökasvatusverkosto Muikku-verkko tukee arjen ympäristökasvatustyössä verkostoitumisen, tiedon- ja kokemustenvaihdon sekä tapaamisten muodossa. Tietoa tapahtumista ja verkoston kuulumisia saat verkoston **Facebook-ryhmästä Muikku-verkko**.

Sähköpostilistalle voit liittyä lähettämällä pyynnön osoitteeseen anja.raisanen@jatekukko.fi. Verkostoon liittyminen on maksutonta. Puheenjohtajavuosi 2020–2021 toiminnan teemana on Agenda 2030.

Vaihda sähköiseen laskuun

Juhlavuoden kunniaksi järjestämme kampanjan, jolla edistämme ekologisempaa laskutustapaa ja vähennämme toimintamme ympäristövaikutuksia.

Sähköinen lasku on paperiton ja toimintavarma. E-laskun lisäksi valittavana on myös Kivra-digipostilaatikko ja sähköpostilasku. Vaihda e-laskuun verkkopankissa tai lue lisää osoitteesta jatekukko.fi/laskutus.

Sähköisen laskun viimeistään 31.12.2021 valinneiden kesken arvomme viisi (5 kpl) Storytel Unlimited 6 kk e- ja äänikirjalahjakorttia. Yhden lahjakortin arvo on 89,99 €.

20

Süstiä vuotta!

Toimintamme alkuvuosina jäteneuvojat antoivat ensisijaisesti tietoa jätehuoltoon liittymisestä. Pian aiheet laajenivat lajitteluun ja kompostointiin. Tänä päivänä teemme työtä kestävän kehityksen edistämiseksi.

Mitä tykkäät lehdestä nyt? Kerro ja osallistu arvontaan!

Vuosi sitten kysimme lukijoiltamme mielipidettä lehdestämme. Kiitosta saivat lajitteluun liittyvät sisällöt, kuten keskiaukeaman lajitteluopas ja lajittelun usein kysytyt kysymykset. Lehteen toivottiin tietoa palveluista, lainsäädännöstä ja jätehuoltomääräyksistä sekä asiantuntijahaastatteluja. Myös kilpailuja ja arvontoja ehdotettiin.

Vastaa kyselyyn ja kerro, mitä tykkäät lehdestämme nyt! Arvomme kaikkien vastanneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken yhden (1 kpl) BookBeat Standard 3 kk e- ja äänikirjalahjakortin (arvo 44,97 €). Vastaa viimeistään 31.5.2021.

jatekukko.fi/lukijakysely

Antti Savolainen seuraa mielellään istutetun siemenen kehittymistä ravinnepitoiseksi raaka-aineeksi. "Esimerkiksi pienen porkkanansiemenen matka istutuksesta ruokalautaselle on vuosittain yhtä mykistävä kokemus. Arvostus luontoa kohtaan nousee, kun näkee mitä vesi, lämpö sekä ravinteikas ja terve maaperä voivat yhdelle siemenelle tehdä".

KESTÄVÄMMÄT VALINNAT TEKEVÄT HYVÄÄ

TEKSTI JA KUVITUS | AVIDLY OYJ
VALOKUVA | MARKUS ASPEGREN

Kuopiolainen **Antti Savolainen** elää kuten opettaa. Hän kasvattaa ja pyytää ruokaa itse, ja nelihenkisen perheen ruokahävikki on vähäistä. Kiinnostus kestävämpään arkeen syntyi Antin ollessa nuori mies, mutta taustalla on lapsuudesta asti kumpuava ymmärrys ruoantuotannon kokonaisvaltaisuutta kohtaan.

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiaa opiskelevan Antin perheeseen kuuluu puoliso ja kaksi lasta. Kestävät valinnat ovat iso osa perheen arkea, mutta muutos ei tapahtunut yhdessä yössä. "Olin aiemmin tavallinen nuori mies, joka ei liiemmin miettinyt ruokahävikin syy-seuraussuhteita. Muuttaessani puolisoni kanssa yhteiseen kotiin hän innosti minut kiinnittämään aluksi huomiota lajitteluun", Antti muistelee.

Kestävä elämäntapa otti enemmän jalansijaa, kun pari sai ensimmäisen lapsensa. Antti kertoo heränneensä silloin uudella tapaa vastuuseen ja ympäristökysymyksiin. "Siinä heräsi tietynlainen kapinallisuus, kun tulevaisuutta alkoi miettimään syvemmin".

Arvostuksen taustalla on vaivannäköä

Antilla on aina ollut kunnioittava suhtautuminen ruokaan, sillä hän näki jo varhain, miten ruokaa hankitaan itse. Hänen isovanhempansa kasvativat ruokaa ja kalastivat – ja näin Antti tekee

nykyisin myös itse. Antti perheineen kasvattaa ruokaa omilla maillaan mökillä, ja läheisellä järvellä voi myös kalastaa. Omasta kasvimaasta saa muun muassa yleisimpiä juureksia ja palkokasveja, ja näitä viedään mukana myös kaupunkikotiin. "Sadonkorjuun jälkeen omia juureksia riittää jopa maaliskuulle asti".

Mökillä on kantovesi, joten sateettomina aikoina kasteluvesi kannetaan järvestä. Tämä vaikuttaa myös siihen, ettei ruokaa halua heittää hukkaan. "Kun kuivimpien kausien iltoina kantaa 250 litraa kasteluvettä, kitkee tai harventaa, ymmärtää, mitä tuotanto vaatii. Arvostus ruokaa ja sen tuotantoa kohtaan nousee, kun asian eteen näkee itse vai-vaa", Antti kertoo.

Kestävyys sujahti osaksi arkea

Antti kertoo, että heidän taloudessaan ruokahävikkiä syntyy vähän. "Käymme isoilla ruokaostoksilla kerran viikossa. Viikon kuluessa jääkaappi on jo melko tyhjillään, jolloin hyödynnämme vielä kuivakaapin antimia", Antti kertoo. Kun jääkaappi antaa tyhjentyä reippaasti ennen seuraavaa kauppareissua, on ruoan määrä mitoitettu juuri sopivasti eikä ruokahävikkiä synny. "Toki jos jotain kriittistä loppuu, niin sitä haetaan kaupasta lisää viikon aikana".

Pitkään syömäkelpoisina ruokina Antti vinkkaa erilaiset juurekset. "Juurekset säilyvät hyvinä pitkään. Niitä kun pitää aina jääkaapissa, saa näppärästi hyvää ja terveellistä ruokaa, esimerkiksi sosekeittoa". Antti myös muistuttaa, että elintarvikkeiden parasta ennen -merkinnät ja viimeiset

käyttöpäivät eivät aina kerro koko totuutta. "Myös omiin aistimuksiin kannattaa luottaa ruoan syömäkelpoisuuden arvioinnissa".

Kaikkea biojätettä ei voi välttää, esimerkkinä perkuujätteet tai hedelmien kuoret. "Biojätteen hävittäminen sekajätteen mukana ei ole järkevää, sillä silloin sen ravinteet menevät täysin hukkaan. Jos itsellä biojätettä syntyy vähän, voi esimerkiksi omakotitaloalueella jakaa naapuruston kanssa yhteisen biojäteastian. Taloyhtiöistä löytyy usein oma astia biojätteelle", Antti vinkkaa.

**"Kestävyysden
pohdinnasta
tulee nopeasti
normi."**

ANTTI SAVOLAINEN

Tieto lisää ymmärrystä

Päivittäisiä kestäviä valintoja Antti ei koe erityisen työlääksi ja kertookin sen sujahtaneen nopeasti osaksi arkea. "Kestävydestä tulee nopeasti normi. Vaikka asia vaatii aluksi jonkin verran tietoista punnitsemista, uuteen ajatteluun tottuu kuitenkin äkkiä. Toki fyysinen työ esimerkiksi kasvimaan parissa on työlästä, mutta se ei tunnu niin raskaalta, kun hommaan on motivoitunut". Kestävien valintojen ja etenkin ruokahävikin tie-

Suunnittele
ostokset

RAKASTA
JOKA MURUA

Luota
aisteihin

Tee tähteistä
uusia herkkuja

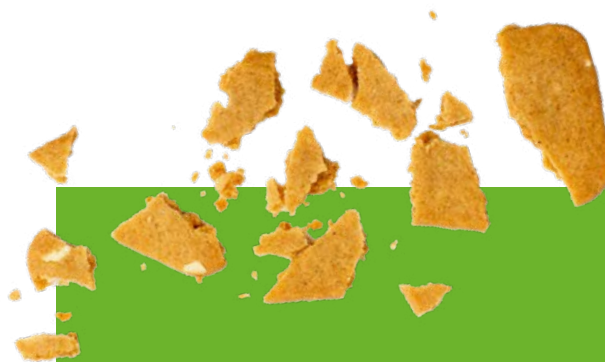
martat.fi/havikista-herkuksi

toisen välttämisen takana Antilla on runsaasti pohdintaa koko maailman tilasta. "Tuntuu todella vääreältä, että syömäkelpoista ruokaa heitetään roskeen, kun samaan aikaan maailmassa nähdään niin paljon nälkää".

Antti on huolissaan myös luonnon monimuotoisuuden vähenemisestä, kun on vastattava kasvavaan kulutukseen. "Tehotuotannon edestä raivataan paljon metsiä, myös Suomessa. Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemit ovat kuitenkin elintärkeitä ihmiselle", hän muistuttaa.

Antti toivoo, että ihmiset saisivat kosketuksen ruoantuotantoon, esimerkiksi kasvattamalla sitä itse omalla maalla, parvekkeella tai vuokratulla palstalla – näin sen vaatimat resurssit ymmärtää paremmin ja haaskausta alkaa tietoisesti välttämään. Jos tähän ei ole itsellä mahdollisuuksia, voi tarjoutua vaikkapa peltoa tai kasvimaata omistavan tuttavien avuksi.

Vinkkejä ja inspiraatiota kestävämpiin ratkaisuihin voi löytää myös lähempää kuin arvaakaan. Aikoinaan omavaraisesti ja askeettisesti eläneellä vanhemmalla ikäluokalla on runsaasti käytännön kokemusta siitä, kun ruoka tuotettiin itse ja kaikki käytettävissä oleva hyödynnettiin tehokkaasti uudelleen. Juuri mitään ei heitetty hukkaan. "Vanhalla kansalla on paljon hyvää hiljaista tietoa. Siitä kannattaa kysyä niin kauan, kuin se on mahdollista", Antti rohkaisee.

Rakasta joka murua –
koska ruoka on parasta syötynä!

Rakasta joka murua -kampanja on ympäristöministeriön, maaja metsätalousministeriön sekä Suomen Kiertovoima ry:n ja Suomen Kuntaliiton järjestämä kampanja, joka puhuu ruokahävikin vähentämisen ja biojätteen lajittelun puolesta. Vuoden loppuun asti kestävän kampanjan aikana suomalaisia kannustetaan kestä-

vämpiin ratkaisuihin, jotta ruokahävikkiä syntyisi mahdollisimman vähän ja biojätteen lajittelu lisääntyisi. Tällä hetkellä syömäkelpoisesta ruoasta haaskataan Suomessa koko elintarvikeketjussa noin 10–15 %. Suomi on sitoutunut puolittamaan ruokahävikkinsä vuoteen 2030 mennessä, ja tähän tarvitaan meitä kaikkia.

Lue lisää osoitteesta biojate.info

BIOJÄTTEEN LAJITTELU VOI JOPA PIENENTÄÄ JÄTEMAKSUJA

Paras paikka biojätteelle on biojäteastiassa tai kompostorissa, ei sekajäteastiassa. Kun kiinteistön biojäte erilliskerätään tai kompostoidaan, jätehuollon vuosittainen perusmaksu on pienempi. Lisäksi sekajäteastian pidempi tyhjennysväli voi olla mahdollinen.

Ota biojäteastia käyttöön kerros- tai rivitalossa

Tarttumalla kotitalon jätekatoksessa tai jätetilassa oleviin lajittelumahdollisuuksiin, kukin asukas voi vaikuttaa taloyhtiön jätekustannuksiin. Kun biojäte lajitellaan taloyhtiössä, vuosittainen asuinhuoneistokohtainen perusmaksu tipahtaa puoleen. Lisäksi arvokkaat materiaalit ja ravinteet pääsevät uudelleen kiertoon. Jos taloyhtiössä ei vielä ole biojätteen erilliskeräystä, kannattaa asia ottaa puheeksi taloyhtiön kevätkokouksessa.

Omakotitaloille on tarjolla edullisempi biokimppa

Biojätettä voi kerätä joko oman talouden kesken (kiinteistökohtainen keräys) tai lähinaapureiden kanssa yhdessä (kimppa). Kummassakin keräystavassa Jätekuukon astiapalvelu toimittaa keräysastian maksutta keräyspaikalle. Jos keräysastia on vain omassa käytössä, astian tyhjennyksistä muodostuva maksu tulee kokonaisuudessaan yhden talouden maksettavaksi. Jos kustannuksia haluaa jakaa ja rohkaista naapuritkin mukaan kimpan jäseniksi, Jätekuukko jakaa tyhjennysmaksut kimpan jäsenten kesken heidän toivomassaan suhteessa. Kimpan perustaminen bio- ja muille hyötyjätteille käy näppärästi lomakkeella osoitteessa jatekukko.fi/hyotyjatekimppa.

Biojätteen voi käsitellä kompostoimalla

Omatoiminen kompostointi on vaihtoehto biojätteen erilliskeräykselle. Se soveltuu hienosti pienille kiinteistöille kuten omakotitaloille ja kesämökeille. Haja-asutusalueella se voi olla ainoa vaihtoehto.

to. Biojätteen voi kompostoida myös naapurin kanssa yhteisessä kompostorissa. Kun kiinteistöllä kompostoidaan jätehuoltomääräysten mukaisessa kompostorissa, asuinhuoneiston perusmaksu on pienempi. Lisäksi sekajäteastian pidempi tyhjennysväli voi olla mahdollinen. Kompostoinnista on muistettava ilmoittaa Jätekuukolle. Ilmoituksen kompostoinnista voi tehdä kätevästi Jätekuukon Omakukko-asiointipalvelussa osoitteessa jatekukko.fi/omakukko.

Biojätekeräys on tarjolla tietyille keräysalueelle. Tarkista alue kartasta tai soita 017 368 0152 ja kysy! jatekukko.fi/hyotyjatealue

Biojäteastia tyhjenetään vähintään kahden viikon välein. Kun biojätettä ei laiteta sekajätteisiin, voi sekajäteastialle saada pidemmän tyhjennysvälin. Lisäksi kerran vuodessa maksettava asuinhuoneistokohtainen perusmaksu on vakituksella asunnoilla puolet pienempi.

20

Süstiä vuotta!

Biojätettä on erilliskerätty Jätekuukon toimialueella jo vuodesta 2003. Ensimmäiset keräysalueet olivat Kuopio ja Pieksämäki. Keräyksen laajentuessa vaiheittain uusille alueille toimme biopusseja ja -koreja koteihin jopa ovelta ovelle jakaan.

BOKASHI

– KOMPOSTOINTIA KEITTIÖSSÄ

”Boka shi” on japania ja tarkoittaa käynyttä orgaanista ainetta. Se on myös helppo tapa kompostoida biojätteet sisällä, huoneenlämmössä pidettävässä tiiviissä bokashiämpäriässä. Japanista lähtöisin oleva menetelmä perustuu biojätteen käymiseen eli fermentoitumiseen mikrobin avulla hapettomassa tilassa.

Bokashissa ravinteet saadaan hyvin talteen. Hiili ei vapaudu hiilidioksidina, vaan sitoutuu materiaan. Aloittamiseen tarvitaan pieneksi pilkottua biojätettä, mikrobeja sisältävää bokashirouhetta ja kaksi ilmatiivistä, hanallista bokashiämpäriä. Toistaämpäriä täytetään sillä aikaa, kun toinen on

fermentoitumassa. Myynnissä on valmiita aloituspaketteja, jotka sisältävät kaiken tarpeellisen. Fermentoituminen kestää vähintään kaksi viikkoa, mutta sitä voi jatkaa pitempäänkin. Bokashi jälkikäsitellään sekoittamalla se multa. Niin sanotuksi multatehtaaksi käy kompostori tai pienemmälle määrälle esimerkiksi saavi tai ämpäri. Bokashi muuttuu mullaksi viikoissa. Valmiin mullan seassa ei näy biojätteitä. Bokashimulta on pH-arvoltaan neutraalia, mutta vahvaa ravinnettä.

Kiinnostuitko? Tutustu tarkemmin!

jatekukko.fi/bokashi

PALAAKO PORKKANA?

Tämän päivän lähjarjen ja etätöiden ristitulella olen löytänyt itseni pyörimästä enemmän määrin kesämökkisaaren lähes pyhän kolminaisuuden keskellä. Askeleet tekevät tätä kirjoittaessa polkuja hanteen puuliiterille, saunalle ja ulkokuusiin. Jännitän mikä tätä menoa odotettavissa olevista kolmesta asiasta tapahtuu ensin; kevät tulee, puuliiteri tyhjenee, vai kompostoiva huussi täyttyy.

Puuliiterin tyhjenemisessä ja huussin täyttymisessä ei ole toisiaan tukevaa ratkaisua. Huono on minkäänlaisen kompostin sisällöllä polttopuita saunan uunissa tai tuvan lämmityksessä korvata. Talven aikana perehdyin Riikinvoiman ekovoimalaitoksen polttoaineen laatuun, ja samat luonnonlait pätevät suuremmassakin mittakaavassa. Biojäte ei ole hyvää polttoainetta Riikinvoiman kattilassa, jonne roskat päätyvät niistä kotitalouksien ja työpaikkojen roska-astioista, jotka on tarkoitettu palamiskelpoisille ja kierrätyskelvottomille roskille. Vuonna 2020 valmistuneessa Suomen ympäristökeskuksen ja Circwaste-hankkeen tekemässä kotitalousjätteen lajittelututkimuksessa olivat Riikinvoiman vaikutusalueelta mukana Kuopio ja Joensuu. Näillä alueilla noin puolet biojätteestä päätyi vuonna 2019 edelleen lajittelemattomana väärään roska-astiaan.

Paras hyöty biojätteestä saadaan lajittelemalla se erikseen, jolloin se on mahdollista hyödyntää biokaasun tuotannossa tai kompostoida. Jätteenpoltoissa biojäte on huonoa polttoainetta, koska se on märkää, ja aiheuttaa korroosiota kattilassa, eli ruostuttaa kattilan paksuja metalliputkiseiniä puhki. Biojätteen sisältämät ravinteet puolestaan sekoittuvat muuhun jätteenpolton tuhkaan, eikä niitä saada hyödynnettyä. Polttaminen on biojätteelle huonoin vaihtoehto niin ympäristön näkökulmasta kuin taloudellisestikin, mutta valtakunnallisesti biojätteen osuus polttoon menevästä sekajätteestä on yli 35 %. Rakasta joka murua -biojätekampanjan artikkelin mukaan ”biojätteen lajittelun myönteiset ympäristövaikutukset ovat jopa muovin lajittelua suuremmat”. Biojätteen lajittelu on meidän kaikkien yhteinen juttu.

KATJA HÄKKINEN | RIIKINVOIMALLE MM.
JÄTTEEN LAADUNHALLINTAA TEKEVÄ KONSULTTI

**Riikinvoiman
ekovoimalaitos
hyödyntää
itäsuomalaisten
kierrätyskelvottoman
jätteen energiaksi
Leppävirralla.**

Jätelailla kiritään kiinni kierrätystavoitteita – biojätteen lajittelu kannattaa opetella viimeistään nyt

Suomalaisten roskapussien sisältö on viimeisen 15 vuoden aikana tutkittu 28 tutkimuksessa. Vaikka jättemateriaalien lajittelumahdollisuudet ovat parantuneet, on yksi, joka tutkimustuloksissa pysyy: biojätteen osuus sekajätteestä on noin kolmannes. Erityisen harmitavaa sisältöä biojäte sekajätepussissa on niillä asukkailla, joilta jo löytyisi kotipihastaan kompostori tai oma jäteastia biojätteelle.

Suomalaiset lajittelevat biojätettä erilliskeräykseen vuosittain 275 miljoonaa kiloa. Siitä tuotetaan biokaasua polttoaineeksi sekä multaa ja maanparannusainetta metsiin ja pelloille. Kuitenkin tavallisista kotiroksiksista löytyy vielä enemmän biojätettä: yli 300 miljoonaa kiloa joka vuosi. Tämä poltetaan sekajätteen mukana. Poltettava jäte ja biojäte olisivat molemmat tehokkaammin hyödynnettävissä erikseen.

Mahdollisuus lajitella ja kerätä biojätteet erikseen laajenee uuden jätelain myötä lähivuosina: lajittelun piiriin tulee jopa 800 000 uutta suomalaista. Muutaman vuoden kuluttua 10 000 asukkaan taajamissa kaikilla – myös pientaloasujilla – tulee olla biojätehuolto järjestettynä. Aikaa ei ole hukattavaksi, sillä Suomi on jo nyt jäljessä yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteista. Ratkaisu kierrätyksen kasvuun löytyy tehokkaammasta lajittelusta. Yhä useamman asukkaan, ravintolan, hotellin ja muun yrityksen sekä esimerkiksi tapahtumanjärjestäjän on tulevaisuudessa lajiteltava jätteensä. Ne, joilla biojätehuolto on jo järjestettynä, kannattaa käyttää sitä nykyistä tehokkaammin.

Meneillään olevassa valtakunnallisessa Rakasta joka murua -kampanjassa kannustetaan ruokahävikin vähentämiseen ja biojätteen lajitteluaktiivisuuden parantamiseen. Kampanjassa muun muassa tarjoillaan yksinkertaisia arjen vinkkejä lajittelun tueksi. Kampanja kestää vuoden 2021 loppuun.

Tänä vuonna muutettavan jätelain uudet vaatimukset tulevat voimaan lähivuosina. Kuitenkin jo nyt on hyvä valmistautua tulevaan. Välttämällä ruokahävikkiä voi jokainen pienentää syntyvän biojätteen määrää. Ympäristön ja talouden kannalta hyödyllisin jäte on kuitenkin se syntymätön jäte.

RIKU EKSYMÄ | TOIMITUSJOHTAJA
SUOMEN KIERTOVOIMA RY KIVO, EDUSTAA JULKISTA
JÄTEHUOLTOA JA KUNTIEN JÄTELAITOKSIA

KIITOS KUN LAJITTELET!

VIE KIINTEISTÖN KERÄYSASTIAAN TAI EKOPISTEELLE

MUOVIPAKKAUKSET

- Elintarvikkeiden muoviset pakkaukset kuten jogurttipurkit, voirasiat sekä leikkele-, juusto- ja valmisruokapakkaukset
- Pesuaine- ja shampoopakkaukset
- Muovipullot, -kanisterit ja -purkit (mieluiten litistettyinä)
- Muovikassit, -pussit ja -kääreet
- EPS-pakkaukset (styrox)

Huuhtaise kylmällä vedellä ja kuivata tai pyyhkäise paperilla. Laita korkit ja kannet keräykseen irrallaan. Poista pakkauksesta helposti irti lähtevät etiketit, hintalaput ja tarrat. Laita likaiset pakkaukset ja muu muovi sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Kukkuruukkuja, tiski- ja WC-harjoja, muovipusseja ja jätesäkkejä

VAATTEET JA TEKSTIILIT

- Vaatteet, asusteet ja vyöt
- Kodintekstiilit
- Laukut ja kengät
- Lelut

Vain ehjät ja puhtaat tekstiilit pussiin suljettuina. Laita pysyvästi likaantuneet, rikkinäiset, homeiset ja märät tekstiilit sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Uudelleenkäyttöön ja pieni osa materiaalikäyttöön esim. rätteinä teollisuudessa

KARTONKIPAKKAUKSET

- Kartonkitölkit, kuten maito- ja mehutölkit (myös alumiinivuoratut)
- Keksi- ja muropaketit, pizzalaatikat
- Jauhopussit, ikkunalliset leipäpussit ja muut kuitupakkaukset
- Munakennot
- WC- ja talouspaperirullien hylsy
- Käärepaperit, kuten kopiopaperin kääreet
- Pahvilaatikat, aaltopahvi, voimapaperi
- Paperipussit ja -kassit

Huuhtaise nestepakkaukset ja elintarvikkeita sisältäneet pakkaukset kylmällä vedellä ja valuta kuiviksi. Litistä ja pakkaa tiiviisti. Laita muovikorkit muovipakkausten keräykseen ja likaiset pakkaukset sekajätteeseen.

► **Hyötykäyttö:** Kirjekuoria, kartonkipakkauksia, aaltopahvia ja erilaisia kartonkihylsyjä

LASIPAKKAUKSET

- Lasipurkit
- Pantittomat lasipullot

Poista korkit ja kannet. Huuhtaise pakkaukset kylmällä vedellä. Etikettejä ja kaulusrenkaita ei tarvitse poistaa. Laita muu lasi yksittäisinä kappaleina sekajätteeseen, isommat erät lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Uusia lasipurkkeja ja -pulloja, sekä rakentamiseen vaahtolasia

METALLI

- Metallipurkit, -korkit ja -kannet sekä sulkimet
- Pantittomat juomatölkit
- Alumiinifoliot ja -vuoat
- Tuikkujen ja ulkotulien kuoret
- Tyhjät ja kuivat maalipurkit
- Metalliesineet
- Paineettomat aerosolipurkit
- Kattilat, paistinpannut, aterimet, sakset
- Metalliset koriste-esineet
- Naulat, ruuvit, helat, käsityökalut

Huuhtaise kylmällä vedellä elintarvikkeita sisältäneet metallipakkaukset. Vie isot metallit lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Uusia metallipakkauksia, polkupyöränrunkoja, lapioita ja autonosia

PAPERI

- Sanoma- ja aikakauslehdet
- Mainosposti ja esitteet
- Kirjekuoret (myös ikkunalliset)
- Pehmeäkantiset kirjat
- Kovakantiset kirjat kannet poistettuina
- Kopiopaperit ja tulosteet
- Valkoiset piirustus- ja lehtiöpaperit

Vain puhtaita ja kuivia materiaaleja. Niittejä ja paperiliittimiä ei tarvitse poistaa.

► **Hyötykäyttö:** Sanomalehtipaperia sekä WC- ja käsipyyhepaperia

Katso tarkemmat lajitteluohjeet: jatekukko.fi/lajitteluohjeet

VIE KOMPOSTORIIN TAI BIO-JÄTTEEN KERÄYSASTIAAN

BIOJÄTE

- Hedelmien ja vihannesten kuoret
- Ruuantähteet
- Kahvin porot, teepussit ja suodatinpaperit
- Talouspaperit ja lautasliinat ruokailun yhteydessä
- Kukkamulta, kasvit
- Kalanruodot, pienet luut
- Jäähdyneet ja jähmettyneet rasvat
- Munakennot revittyinä
- Lemmikkieläinten puupohjaiset kuivikkeet, kuten purut ja pelletit, sekä ulosteet pakattuina biohajoavaan pussiin

Imeytä nesteet. Pakkaa biojäte paperi-, sanomalehti- tai biohajoavaan pussiin ennen keräysastiaan laittamista.

► **Hyötykäyttö:** Biokaasua sähkön ja kaukolämmön tuotantoon. Ravinteikas jäännös maatalouteen lannoitteeksi.

VIE SEKAJÄTEASTIAAN

SEKAJÄTE ENERGIAXI

- Hygieniatuotteet, kuten kertakäyttövaipat, kuukautissuojat, pumpulipuikot
- Likaiset elintarvikepakkaukset
- Purukumit
- Rikkinäiset vaatteet, kengät, vyöt, laukut ja lelut
- Nahka, keinonahka, kumi
- Tyynyt, täkit, lemmikkien pedit
- Muovitavarat
- Juomalasit ja kuumuuden kestävä lasiastiat
- Peilit, ikkunalasin palat
- Posliini ja keramiikka
- Lahjapaperit
- Pölynimuripussit ja siivousjätteet
- Hehku- ja halogeenilamput sekä sulakkeet
- Ruokaöljy tiiviisti suljetussa muovipullossa
- Tuhka ja tupakantumpit

Palamattomia materiaaleja, kuten lasia ja keramiikkaa, voi laittaa sekajätteeseen yksittäisinä kappaleina. Isommat erät lajitteluasemalle.

► **Hyötykäyttö:** Sekajäte hyödynnetään energiaksi ekovoimalaitoksessa.

LAJITTELE OIKEIN JA VIE KERÄYKSEEN

VAARALLINEN JÄTE

Pikkukukko lajitteluasemalle kotitalouksista **maksutta**

- Kovettumattomat maali-, liima- ja lakkajätteet
- Paineapakkaukset, kuten aerosolipullot (hölskyy tai pihisee)
- Liuottimet kuten tärpätti, tinneri ja asetoni
- Ajoneuvojen ja työkaluiden akut
- Käytetyt öljyt, öljyiset jätteet (esim. trasseli) ja öljynsuodattimet
- Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet sekä niiden pakkaukset
- Puunsuoja- ja kyllästysaineet
- Siivous- ja desinfointiaineet, jotka on merkitty varoitusmerkeillä
- Tuoksut (esim. hajuviedet) ja kynsilakat
- Maalausvälineiden pesuvedet
- Kyllästetty puu

SÄHKÖLAITTEET

Kauppoihin uuden laitteen oston yhteydessä tai lajitteluasemalle sekä muihin tuottajayhteisöjen hyväksymiin vastaanottoaikoihin kotitalouksista **maksutta**

- Kodinkoneet, kuten kylmälaitteet, liedet, pesukoneet
- Pienkoneet, kuten kahvinkeitin, sähköhammasharjat, vatkaimet, paahtimet
- Kodin elektroniikka, kuten TV:t, tietokoneet, soittimet, puhelimet
- Lamput ja valosarjat
- Sähkötyökalut
- Tarkkailu- ja valvontalaitteet sekä lämmityksen säätölaitteet

PARISTOT JA PIENAKUT

Kauppoihin kotitalouksista **maksutta**

- Alkali-, litium- ja nappiparistot
- Ladattavat akkuparistot
- Kännykän, läppärien, kameroiden ja ladattavien työkalujen akut
- UPS-, aurinkokennojen ja hälytysjärjestelmien akut

Teippaa käytöstä poistettujen paristojen ja akkujen navat. Pussita vuotaneet paristot.

LÄÄKEJÄTE

Apteekkeihin kotitalouksista **maksutta**

- Tabletit omissa liuskoissaan tai irrallisina läpinäkyvässä pussissa
- Jodia ja bromia sisältävät lääkkeet sekä solusalpaajat omissa pakkauksissaan
- Nestemäiset lääkkeet, voiteet ja suihkeet omissa pakkauksissaan
- Elohopeakuumemittarit pakattuina
- Neulat ja piikit pakattuina

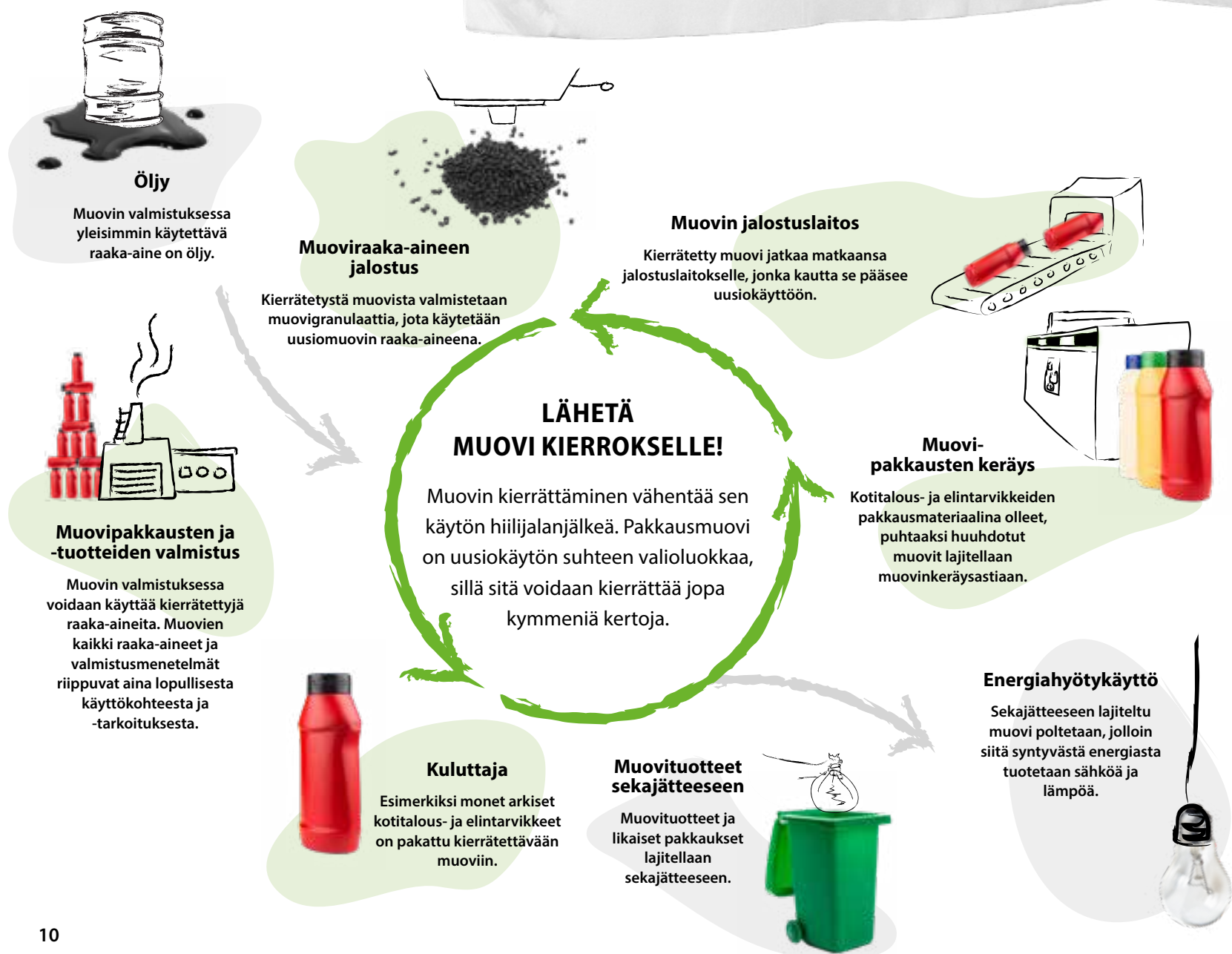
USEIN KYSYTTYÄ

Näitä meiltä kysytään! Oheiseen listaan on koottu eniten kysymyksiä herättäneitä jätteitä ja niiden oikeita lajittelutapoja. Katso lisää lajitteluvinkkejä osoitteesta www.jatekukko.fi/lajittelu.

MIHIN LAJITELLAAN?

Jumppakuminauhat ► Sekajätteeseen
Jumppamatto ► Sekajätteeseen
Jumppapallo ► Sekajätteeseen
Kertakäyttöhanskat ► Sekajätteeseen
Kertakäyttögrilli ► Muoviosat muovipakkausten keräykseen, jäähtyneet tuhkat sekajätteeseen, kartonkikansi kartonkipakkausten keräykseen, tyhjä foliokaukalo ja metalliritilä metallinkeräykseen.
Kertakäyttöastiat ja -aterimet ► Sekajätteeseen
Kirja ► Irrota kirjojen kannet. Kirjojen sivut paperinkeräykseen, kannet sekajätteeseen.
Kuplamuovi ► Muovipakkausten keräykseen
Käsidesipakkaus, tyhjä ► Sekajätteeseen
Käsidesipakkaus, sisältää ainetta ► Vaarallisen jätteen keräykseen
Käyttökelvottomat tekstiilit, kengät, laukut ► Sekajätteeseen
Makkarapaketti ► Muovipakkausten keräykseen
Maski / suu-nenäsuojus ► Sekajätteeseen
Nenäliinat ► Sekajätteeseen

Pahvilaatikat ► Kartonkipakkausten keräykseen
Pakkausstyroksi ► Muovipakkausten keräykseen
Paperisilppu ► Paperinkeräykseen
Paristot ► Paristokeräykseen paristoja myyviin kauppoihin
Pizzalaatikko ► Puhtaat kartonkipakkausten keräykseen, likaiset sekajätteeseen
Remonttijätteet ► Lajitteluasemalle
Suojavisiiri ► Sekajätteeseen
Take away -ruokapakkaus ► Puhtaat ja kuivat astiat ja aterimet materiaalista riippuen joko muovi- tai kartonkipakkauksiin. Likaiset sekajätteeseen.
Termospullo ► Muovikuorinen termospullo sekajätteeseen, metallikuorinen metallinkeräykseen.
Uimalelut ja uimapatjat ► Sekajätteeseen
Valokuvat ► Sekajätteeseen

TOIVE-
JUTTU!5 VINKKIÄ
MUOVIPAKKAUSTEN
LAJITTELUUN

Lukijamme kysyivät, mistä tietää, mitkä muovit kelpaavat muovipakkausten keräykseen. Kokosimme viisi vinkkiä, joiden avulla muovipakkausten lajitteluun löytyy tolkkua. Itse asiassa pärjät hienosti sisäistämällä vinkeistä vain ensimmäisen.

1. Onko se muovia,
onko se pakkaus?

Jos vastaus kumpaankin kysymykseen on kyllä, se kelpaa muovipakkausten keräykseen. Kelpo muovipakkaus voi siis olla muovinen rasia, kääre, pussi tai pullo, jota on käytetty myytävän tuotteen pakkaamiseen.

2. Älä stressaa
muovin merkinnöistä

Materiaalimerkintä ei ole pakollinen pakkauksissa, joten merkkiä ei välttämättä löydy. Jos kyseessä on muovinen pakkaus, voit laittaa sen keräykseen.

Uteliaimmille kuitenkin kerrottakoon, että muovipakkausten keräykseen kelpaavat kaikki muut muovit paitsi PVC. Sen merkki on numero 3, 03 tai sana PVC. Jos merkki löytyy, laita se sekajätteeseen. Jos merkkiä ei ole, laita pakkaus muovipakkausten keräykseen. PVC-muovia käytetään pakkauksissa vain vähän, elintarvikkepakkausissa ei ollenkaan.

Tiesitkö? Voit tilata Jättekukolta muovipakkausten keräysastian myös kotipihaasi tai perustaa hyötyjätkekimpan naapureiden kanssa.

3. Muovitavarat ja
-lelut sekajätteeseen

Muovipakkausten keräys on nimensä mukaisesti ainoastaan muovisille pakkauksille. Älä siis laita keräysastiaan muovisia tavaroita tai leluja. Ämpärit, pulkat, pakasterasiat ja hammarit kuuluvat sekajätteisiin.

4. Tyhjänä,
puhtaana ja kuivana

Laita keräykseen vain tyhjiä pakkauksia. Huuhtaise viileällä vedellä tai pyyhkäise paperilla ruoka- ja ainejäämät pois. Valuta kuivaksi. Sellainen puhtaus riittää, josta ei aiheudu home- ja hajuhaittoja. Älä lotraa vettä – laita hyvin likaiset pakkaukset sekajätteeseen. Vaarallisen aineen jäämiä sisältävät muovipakkaukset, kuten öljykanisterit kuuluvat sekajätteeseen.

5. Saa
pussittaa

Voit kerätä ja viedä pakkaukset keräykseen pussissa. Pussi aukeaa käsittelyssä. Laita pakkaukset pussiin irrallaan, myös korkit ja kannet. Älä laita erilaisia pakkauksia sisäkkäin, sillä kierrätyslaitoksen optinen laite ei silloin näe ja tunnistaa sisimmän pakkauksen muovilaatua.

KAUPASSA PAPERIPUSSIIN HEDELMÄ, KOTONA SEN KUORET

Jätekukon tarjoama biojätepussien tilausmahdollisuus päättyi maaliskuussa. Nyt etsitään uusia keinoja tukea kotitalouksia biojätteen lajittelussa. Ensin kokeillaan kaupan hedelmä- ja vihannesostosten yhteydessä tarjolla olevia uudenlaisia paperisia pusseja.

K-kauppiat innostuivat biopussiyhteistyöstä

Jätekukko on aloittanut kokeilun yhteistyössä K-ryhmän kanssa. Jätekukon toimialueella kokeilussa mukana olevien K-kauppojen hedelmä- ja vihannesosastoilla on tarjolla uudenlaisia paperisia hedelmäpusseja. Kauppiat **Esa ja Sari Kettunen** K-Supermarket Matkuksessa Kuopiossa ottivat kauppiaiden ja Jätekukon yhdessä kustantamat pussit käyttöön ensimmäisten joukossa.

”Vastuullisuus ja ympäristöasiat osana sitä ovat tärkeä osa toimintaamme. Pyrimme konkreettiseen tekemiseen pelkän sanahelinän sijaan”, kertoo yksityishenkilönäkin ahkeraksi kierrättäjäksi tunnustautuva Sari Kettunen. ”Haluamme omalta osaltamme auttaa ja opastaa asiakkaitamme ruokahävikin pienentämisessä, kierrätyksessä ja oikeassa lajittelussa.”

Uusi pussi on hedelmä- ja biojätepussi samassa

Ideana kokeilussa on, että kaupan hedelmä- ja vihannesosastolta ostosten mukana kotiin tuodun paperisen pussin voi käyttää uudelleen biojätepus- sina. Ajatus ei sinällään ole uusi, mutta nyt tarjolle tuodut veden- ja rasvankestävät pussit ovat uuden-

laisia, kokeiluissa toimiviksi todettuja.

”Uusi tuoteinnovaatio kuulosti erittäin hyvälle, joten ilman muuta haluamme tarjota sitä asiakkaillemme vaihtoehtona tavanomaisille biojätepusseille”, iloitsee Kettunen.

Jubilo Oy:n kehittämät märkälujat ja hengittävät pussit ovat laadukkaita, kestäviä, ja ne käyvät eri kokoihin keittiön bioastioihin. Pusseja kokeilivat kotitaloudet kuudessa Jätekukon toimialueen taloyhtiössä vuonna 2019. Jubilon paperipussit olivat myös yhtenä vaihtoehtona Jätekukolta tilattavissa biojätepusseissa viime vuoden aikana.

”Olemme innoissamme tästä kokeilusta. Tuntuu fiksulta, että asiakas saa biopussin mukaansa ostaessaan elintarvikkeita, joiden kuorista biojätettä syntyy. Kokeilun tuloksia pääsemme arvioimaan vuodenvaihteessa”, kertoo Jätekukon palvelupäällikkö **Kati Malinen**.

Biojätepussien tilaus on tauolla

Jätekukolta on voinut tilata kotiin maksuttomia biojätepusseja useamman vuoden ajan. Lisäksi biohajoavia pusseja on ollut mahdollista saada mukana tapahtumista, joissa Jätekukko on ollut mukana. Biojätepussien tilausmahdollisuus on keskeytetty samalla, kun postitukselle etsitään vaihtoehtoja.

Jätekukon toimialueen K-kauppoja on mukana kokeilussa, jossa hedelmä- ja vihannesosastolla on tarjolla uudenlaisia paperipusseja. Mukaan kokeiluun lähtivät myös kauppiat Esa ja Sari Kettunen.

”Maksuttomia pusseja on tarjottu lähes kaksi vuosikymmentä, mutta kolmannes Jätekukon toimialueen sekajäteastoiden sisällöstä on yhä biojätettä. Tällä kokeilulla pyrimme tavoittamaan myös heitä, joita emme ole biopussijakelussa tavoittaneet. Kaikki käyvät joskus kaupassa ja kaikilla syntyy biojätettä. Vähäisenkin määrän lajittelulla on merkitystä”, muistuttaa Malinen.

Mikä saisi sinut lajittelemaan biojätteen?

Tutkimme tapoja tukea biojätteen lajittelua kotitalouksissa. Kokeilujen ja kyselyiden avulla pyritään löytämään sopivia kannustuskeinoja. Jos olet kiinnostunut asiakasraatitoiminnasta ja tekemään kokeiluja kanssamme, jätä yhteystietosi osoitteessa:

jatekukko.fi/asiakasraati

HURAHDA KOMPOSTOINTIIN MÖKILLÄ

Mökin pihastakin löytyy kompostoinnille otolliset olosuhteet. Kompostoinnin aloittaminen kaipaa kipinän ja hieman järjestelyä. Kun siinä pääsee alkuun, on se helppoa, mukavaa ja mielenkiintoista puuhaa. Lisäksi kompostoija palkitaan ravinteikkaalla mullalla. Paras aika kompostoinnin aloittamiselle on ehdottomasti kesä. Aloita suunnittelu nyt, niin pääset kompostoinnissa hyvään vauhtiin heti kesän saapuessa!

Sopiva kompostori

Mökillä voi syntyä elintarvike-, kuivakäymälä- ja puutarhajätettä. Elintarvikejätteet on kompostoitava haittaeläimiltä suojatussa kompostorissa, jossa on kansi sekä pohja tai pohjaverkko. Haittaeläimet eivät pääse kiusaksi, kun kompostorissa ei ole yli 7 mm rakoja. Puutarhan kasvien osat on puolestaan siistiä kompostoida kompostorissa tai kompostikehikossa, jolloin kompostoituminen on nopeampaa kuin avokompostissa. Avo- eli auma-kompostointi tarkoittaa kompostointia kasassa ilman kehikkoa. Avokomposti sopii silloin, kun puutarhajätettä on kerralla paljon, kuten syksyllä.

Kuivakäymälä- eli huussijätteen kompostointi tehdään samoin periaattein kuin keittiö- tai puutarhajätteen kompostointi. Tekemisessä on vain muutama huomioitava seikka edellisiin verrattuna. Kuivakäymälästä tai käymäläjätteen jälkikompostorista ei saa päästä valumia maahan, kompostorissa ei tarvitse käyttää herätettä ja sitä ei välttämättä tarvitse kääntää.

Kompostorin paikka

Elintarvikejätekompostori sijoitetaan yleensä mahdollisen sekajäteastian viereen tai pihaan niin lähelle, että jätteen vienti kompostoriin on vaivatonta. Sopivassa paikassa on riittävästi tilaa kompostin kääntämiselle ja tyhjentämiselle. Mökillä elintarvikejätteitä voi kompostoida myös kuivakäymälässä tai puutarhajätettä elintarvikejätteen seassa, jos ne vain mahtuvat kompostoriin.

Seosaineet ja kompostorin hoito

Jotta kompostimassa pysyy ilmavana, biojäte peitetään seosaineella jokaisella vientikerralla. Seosainetta, kuten komposti- ja huussikuiviketta, voi ostaa kaupasta tai sitä voi tehdä itse sekoit-

tamalla turpeeseen puuhaketta, kutterinlastua, puun kariketta tai kuoriketta.

Kompostorin tyhjentäminen on ajankohtaista, kun kompostori on täyttynyt, sinne halutaan tehdä lisää tilaa talven biojätteitä varten tai kompostimassa on kypsytynyt valmiiksi. Kompostia voi tyhjentää aikaisintaan noin kahden kuukauden kuluttua aloittamisesta, jos jätteet ovat maatuneet riittävästi. Tyhjennyksen yhteydessä on hyvä tarkastaa kompostorin kunto.

Muhevaa multaa puutarhaan

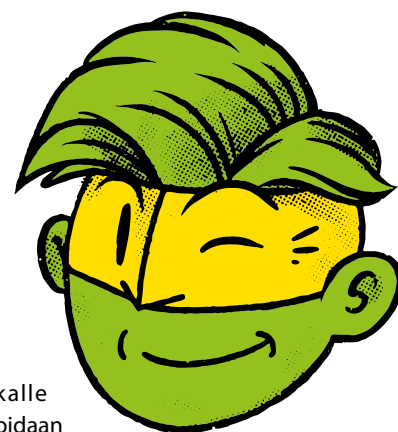
Elintarvikejätettä on hyvä jälkikompostoida vähintään puoli vuotta. Se ehtii harvoin kompostoitua riittävästi varsinaisessa kompostorissa. Täysin kypsäksi kompostoituminen vaatii aikaa vuoden, jopa kauemminkin. Jälkikompostointi tehdään toisessa kompostorissa tai kompostikehikossa yksinään tai puutarhajätteen seassa. Jos massasta erottuu elintarvikejätteitä (pois lukien pienet luut ja kananmunankuoret), tulee kompostoitumista jatkaa elintarvikejätteen kompostointiin soveltuvassa kompostorissa. Jälkikomposti suojataan aina haihtumiselta ja sateilta esimerkiksi kannella, muovilla tai kevytpeitteellä. Peitteeseen tehdään reikiä tai se jätetään helmoistaan irti maasta, jotta kompostissa on riittävästi ilmaa hajotustyölle. Jälkikompostia käännetään 1–3 kertaa kesän aikana ja samalla tarkistetaan kosteus.

Hyvin maatunutta multaa voi hyödyntää kaikkialla puutarhassa. Se käy sekoitettavaksi kasvualustaan mullan joukkoon. Kompostimultaa, josta erottuu vielä karkeampaa ainesta, voi käyttää katteena pensaiden juurilla. Kompostimultaa voi haravoida myös nurmikkoon antamaan voimaa, jolloin lannoitusta voi vähentää.

Tarvitsetko lisää tietoa ja yksityiskohtaisia neuvoja?
Tutustu kattavaan kompostointiosioon kuvallisine oppaineen osoitteessa jatekukko.fi/kompostointi.

MIKÄ MAKSAA LAJITTELUASEMILLA?

Lisäsimme lajitteluasemien hinnastoon pienkuormien kokovaihtoehtoja. Uusien maksuluokkien ansiosta maksat juuri siitä määrästä maksullista jätettä, jonka tuot. Kun lajittelet jätteet jo kuormaa tehdessä, luistaa asiointi lajitteluasemalla sujuvasti. Hinnan arviointi lajitteluasemalla käy helposti ja purat kuorman näppärästi.

Kotitalouksista maksutta metalli, puu, betoni ja sähkölaitteet

Kotitaloudet voivat edelleen toimittaa lajitteluasemille maksutta pienkuormat metallia, puujätettä, betonia, tiiltä ja posliinia sekä sähkölaitteita. Kodin vaarallisia jätteitä, kyllästettyä puuta ja asbestijätettä vastaanotetaan maksutta kerralla enintään yhden kuution verran. Lajittelu kannattaa, sillä mitä vähemmän kuormassa on energia- tai loppujätteenä vastaanotettavaa ja käsiteltävää jätettä, sitä pienempi on maksu.

”Jo kuormaa tehdessä kannattaa lajitella erikseen eri materiaalia olevat jätteet. Jos on tuomassa puuta, lastulevyjä, metalliromua ja muoviva, niin laittaa ne kärryn eri osiin. Puu, lastulevyt ja metalli vastaanotetaan maksutta, mutta muovijäte on maksullista”, kertoo lajitteluaseman hoitaja **Veikko Ruotsalainen**.

Pienkuormamaksu veloitetaan energia- ja loppujätteestä, kuten sohvista, patjoista, matoista, ovista, ikkunoista, pressuista, muovijätteestä sekä rakennus-, remontointi- ja purkujätteestä. Pienkuormalla tarkoitetaan enintään kolmen kuution jätekuormaa. Maksun suuruus määräytyy jätteen materiaalin ja määrän perusteella. Maksulla katetaan jätteiden käsittelyn kustannukset.

Outokummun, Riistaveden, Tuusniemen ja Kaavin lajitteluasemilla työskentelevä Ruotsalainen kehuu valvutuneita ja ymmärtäviä asiakkaita, joista monen kanssa ollaan jo puolittutuja.

”Asiakkaat ovat tyytyväisiä siihen, että asemalla on mahdollisuus lajitella. Kun kuormaa tehdessä jaksaa esilajitella, niin täällä lajitteluasemalla kuorma on helpompi ja nopeampi purkaa”, vinkkaa Ruotsalainen. Täällä kyllä neuvotaan sitten oikealle

purkupaikalle ja arvioidaan maksullisen jätteen määrä.

Neljä tilavuuteen perustuvaa maksuluokkaa maksullisille jätteille

Pikkukukko lajitteluasemilla on otettu käyttöön uusia pienkuormien maksuluokkia. Useammalla maksuluokalla taataan jätekuormasta maksettavan maksun kustannusvastaavuus ja maksujen tasapuolisuus jätteen tuojille. Maksut perustuvat Savo-Pielisen jätelautakunnan hyväksymään taksaan.

Aiemmin käytössä on ollut kaksi maksuluokkaa eri kokoisille kuormille. Nyt pienkuorman maksuluokkaa on neljä. Lisäksi yli kolmen kuution kuormien hinta määräytyy kuorman tilavuuden mukaisesti kuutiohinnalla. Yli kolmen kuution jätekuormien toimittamisesta lajitteluasemalle pitää sopia etukäteen rajallisen vastaanottotilan vuoksi. Suurempien jätekuormien vastaanotossa palvelee Kuopion jätekeskuksen raskaan liikenteen palvelut.

Kodista lajitteluaseman kautta materiaali- tai energiahyötykäyttöön!

Kassillinen maalipurkkeja	0 €
WC-istuin tai lavuaari	0 €
Joustinpatja alkaen	8 €
Nojatuoli alkaen	8 €
Muovinen puutarhakalusto alkaen	15 €
Kahden istuttava sohva alkaen	28 €
Sohva, joustinpatja, matto ja kaksi säkillistä rikkonaisia vaatteita alkaen	40 €

Kotitalouksien jätekuormien hinnat lajitteluasemilla

Pienkuorma

enintään 0,5 m ³	8 €
yli 0,5 m ³ –1 m ³	15 €
yli 1 m ³ –2 m ³	28 €
yli 2 m ³ –3 m ³	40 €

Yli 1 m³

Vaarallinen jäte	40 €
Kyllästetty puu	40 €
Asbesti	40 €

Lopullisen arvion maksullisen jätteen määrästä tekee lajitteluaseman hoitaja.

Pieksämäen uudella
lajitteluasemalla asioidaan
säältä suojassa katoksen alla.

AUTOMATIikka YLEISTYY LAJITTELU- ASEMAPALVELUISSA

20
Siistiä vuotta!

Jätekukon perustamisen aikaan 20 vuotta sitten jäteasemat sijaitsivat tyypillisesti kunnan varikon yhteydessä. Jätteiden vastaanotto tapahtui betonisten seinäelementtien suojissa. Lajittelumahdollisuudet olivat olemattomat. Lisäksi järjestettiin keräyksiä metallille, vaarallisille jätteille ja sähkölaitteille.

Lajitteluasemat, jotka tunnettiin aiemmin nimellä jäteasema, on palveluna tuttu jo Jätekukon perustamisen alkuajoilta. Kiinteitä lajitteluasemia on tällä hetkellä Jätekukon toimialueella 21. Yhtä niistä rakennetaan parhaillaan kokonaan uusiksi. Millaisille lajitteluasemille asukkaat vievät isommat jäte-esineet ja hyödynnettävissä olevat materiaalit jatkossa?

Uusi, katettu lajitteluasema Pieksämäelle

Tänä päivänä monen aseman palvelualue on osin liian ahdas nykyaikaisen, laajempia lajittelumahdollisuuksia tarjoavan lajitteluaseman tarpeisiin, ja laajenemisen mahdollisuutta ei ole. Lajitteluasemapalveluita päivitetään alue kerrallaan. Jätekukon ensimmäinen katettu lajitteluasema rakentuu nykyisen Pieksämäen lajitteluaseman paikalle tämän vuoden aikana. Rakennustyöt aloitettiin huhtikuun alussa ja asema pysyy suljettuna koko rakennusajan. Paikalliset asiakkaat on huomioitu korvaavilla palveluilla. Lähin lajitteluasema Suonenjoella on auki joka arkipäivä. Lisäksi Pieksämäellä järjestetään kodin vaarallisen jätteen ja pienten sähkölaitteiden keräys huhtikuun lopusta alkaen kahden viikon välein.

"Katetulla lajitteluasemalla voi asioida jatkossa säältä suojassa. Myös turvallisuus kohenee, kun henkilö- ja pakettiautot sekä kuorma-autot asioivat eri purkualueilla", kertoo Jätekukon logistiikkainsinööri **Kirsi Tikkanen**. Jatkossa asiointiaikoja pystytään laajentamaan, sillä uudelle lajitteluasemalle on tulossa itsepalvelutoiminto. Kuopion lajitteluasemalla itsepalveluasiointi on ollut käytössä reilun vuoden ajan ja saanut hyvän vastaanoton.

Kiinteä vai mobiili palvelu?

Seuraavana suunnittelupöydällä on Koillis-Savon alueen lajitteluasemien palvelukokonaisuus. Kiinteä lajitteluasema ei suinkaan ole ainut tapa toteuttaa isompien jätteiden vastaanottoa. Pienemmille asiakasmääriin voi soveltua jopa paremmin toisenlainen toteutus. Maaningalla palvelut on tarjottu kiertävänä lajitteluasemana eli niin sanottuna mobiiliasemana.

"Mobiili-asema koostuu keräysautosta, joka ottaa vastaan vaarallisia jätteitä ja sähkölaitteita sekä yhdistelmäajoneuvosta, jossa on kolme jätelavaa. Esimerkiksi Maaningalla kiertävä lajitteluasema saapuu pysähdyspaikalleen kahden tunnin ajaksi. Vastaanottoajan päätyttyä asema lastataan jälleen renkailla ja jätteet kuljetetaan välivarastojen kautta käsittelyyn. Kiertävä lajitteluasema katoaa paikalta jälkeä jättämättä", naurahtaa Tikkanen.

Tulevaisuuden lajitteluasema

Toimivalla lajitteluasemalla on useampia kriteerejä. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että lajitteluasemapalvelut olisivat tasapuolisesti kaikkien asukkaiden saavutettavissa. Ihanteellinen sijainti olisi alueella, jossa on muitakin palveluja.

"Alueen on oltava riittävän laaja, jotta turvallinen asiointi mahdollistuu. Välimatkan asutukseen on oltava riittävä, jotta jätteiden siirtokuljetukset eivät aiheuta meluhaittoja", pohtii Jätekukon logistiikkapäällikkö **Teija Forsman**. Lajitteluasemalla asioidessa opasteet ja kyltit ohjaavat oikeaan lajitteluun, ja maksaminen on helppoa ja nopeaa.

Lisänsä suunnitteluun tuo mahdollisuudet hyödyntää automatisointia ja tekoälyä lajitteluasemapalveluissa.

"Lajitteluasemapalveluiden nykyaikaa on ennakkomaksaminen tavalla tai toisella ja alueelle pääsy puomien kautta itsepalveluna. Etävalvonta alueen ylläpidossa yleistyy. Parinkymmenen vuoden päästä saatamme asioida itsepalveluasemilla, joissa jätteet puretaan liukuhihnalle. Automatiikka hoitaa eri materiaalien asianmukaisen lajittelun ja käsittelyyn ohjaamisen", kuvailee Forsman.

Painotuotteet
4041-0619

TUO KERÄYSAUTOON MAKSUTTA KODIN VAARALLISET JÄTTEET JA PIENET SÄHKÖLAITTEET

Keräysauton lisäksi kodin vaarallisia jätteitä ja sähkölaitteita vastaanotetaan maksutta kaikilla lajitteluasemilla niiden aukioloaikoina. Kodin lääkijätteet vastaanotetaan maksutta apteekkeihin.

KUOPIO ke 5.5.

**JULKULA,
ULLAN KROUVIN PIHA**
klo 10.00–11.00
Puijonsarventie 27

**PUIJONLAAKSO,
KAUPPAKESKUS,
RINKI-EKOPISTE**
klo 12.00–13.00
Kiekkotie 3

**INKILÄNMÄKI,
MOTONETIN PIHA**
klo 13.30–14.30
Sisustajantie 6

**MATKAKESKUS SAATTOPIHA,
KUOPION PORTTI**
klo 15.00–16.00
Puutarhakatu 3

**PÄIVÄRANTA, K-CITYMARKET,
RINKI-EKOPISTE**
klo 16.30–17.30
Päivärannantie 18

KUOPIO ke 2.6.

PIRTTI, K-MARKET
klo 10.00–11.00
Pirtinkaari 28

**PETONEN,
KAUPPAKESKUS,
RINKI-EKOPISTE**
klo 12.00–13.00
Jalkasenkatu 5

**NEULAMÄKI,
K-MARKET NEULAMUIKKU**
klo 13.30–14.30
Neulamäentie 28

**HAAPANIEMI,
ABC-KYLMÄASEMA**
klo 15.00–16.00
Tehdaskatu 19

**KOLMISOPPI, K-CITYMARKET,
RINKI-EKOPISTE**
klo 16.30–17.30
Kolmisopentie 1

PIEKSÄMÄKI

(parilliset maanantait)
19.4., 3.5., 17.5., 31.5.,
14.6., 28.6., 12.7., 26.7.,
9.8., 23.8., 6.9., 20.9.,
4.10. sekä 18.10.

**PRISMA,
RINKI-EKOPISTE**
ma klo 15.00–16.00
Kangaskatu 6

**K-MARKET NEILIKKA,
RINKI-EKOPISTE**
ma klo 16.30–17.30
Seunalantie 2

MAANINKA

12.5., 26.5., 9.6., 23.6.,
7.7., 21.7., 4.8., 18.8.,
1.9., 15.9., 29.9.,
27.10., 24.11. sekä 29.12.

K-MARKET MAANINGAN PIHA
ke 15.30–17.30
Maaningantie 25

TOUKO-SYYSKUUSSA PAIKALLA MYÖS KIERTÄVÄ LAJITTELUASEMA

Maksuton: metalli ja puu
Maksullinen: huonekalut ja
muut isot jäte-esineet,
remonttijäte

Pienkuormat maks. 3 m³/asiakas.
Maksu pankkikortilla.

LAJITTELUASEMIEN LAUANTAI 15.5. klo 9–14

Lajitteluasemat palvelevat normaalien aukioloaikojen lisäksi yhtenä lauantaina toukokuussa.

Katso asemien sijainnit ja tutustu lajitteluun sekä maksuihin osoitteessa jatekukko.fi/lajitteluasemat